

Asesiad Llwybrau Cerdded i Ysgolion RhCT

Ysgol Llanhari i Ysgol Gyfun y Pant

Mawrth 2025

YMWADIAD CYFFREDINOL:

Cafodd yr adroddiad yma ei baratoi gan Redstart o blaid Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ("y Cleient") ac mae at ddefnydd a budd y Cleient yn unig yn unol â'r cytundeb rhwng y Cleient a Redstart y cafodd gwasanaethau Redstart eu cyflawni oddi tano. Heblaw am atebolrwydd nad oes modd ei eithrio yn ôl y gyfraith, dydy Redstart ddim yn derbyn unrhyw atebolrwydd i unrhyw barti arall mewn perthynas â chynnwys yr adroddiad yma.

Er y cymerwyd gofal wrth lunio'r adroddiad yma, mae'r casgliadau a'r argymhellion sydd ynddo yn seiliedig ar wybodaeth a gafodd ei darparu gan drydydd parti ("Gwybodaeth Trydydd Parti"). At ddibenion yr adroddiad yma, mae Redstart wedi dibynnu ar yr Wybodaeth Trydydd Parti a chymryd yn ganiataol ei bod yn gywir ac yn gyflawn. Nid yw wedi gwirio gwybodaeth o'r fath yn annibynnol at ddibenion yr adroddiad yma. Dydy Redstart ddim yn gwneud unrhyw gynrychiolaeth, gwarant nac ymgymeriad (datganedig neu ymhlyg) yng nghyd-destun Gwybodaeth Trydydd Parti a dydy Redstart ddim yn cymryd nac yn derbyn cyfrifoldeb am ddigonolrwydd, cyflawnrwydd na chywirdeb yr adroddiad yng nghyd-destun yr Wybodaeth Trydydd Parti sy'n sail iddo.

RHYDDID GWYBODAETH:

Mae Redstart yn deall ac yn cydnabod rhwymedigaethau a chyfrifoldebau cyfreithiol yr Awdurdod o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 (y "Ddeddf") ac mae'n llwyr werthfawrogi y gallai fod yn ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu unrhyw wybodaeth sydd ganddo o dan delerau'r Ddeddf.

Cynnwys

1.	Cyflwyniad	1
2.	Aliinad Polisi	2
3.	Gweithdrefnau	4
4.	Lleoliad Safle a Llwybr Cerdded	5
5.	Arolygon Cerddwyr/Traffig	18
6.	Materion Cymdeithasol	20
7.	Data Gwrthdrawiadau	21
8.	Trosolwg Llwybr	22
9.	Casgliad ac Argymhellion	24

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae Redstart wedi cael ei gomisiynu gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (RhCT) i gynnal asesiad i weld a oes llwybr cerdded ar gael rhwng Ysgol Llanhari ac Ysgol Gyfun Y Pant, Pont-y-clun.
- 1.2 A siarad yn gyffredinol, bydd llwybr ar gael os yw'n ddigon diogel i ddisgybl gerdded ar ei ben ei hun, neu yng nghwmni oedolyn priodol, gan ddibynnu ar oedran y disgybl. Yn rhan o waith asesu'r llwybr cerdded, bydd asesiad o'r peryglon sy'n wynebu plant a'r rhieni/cynhalwyr sy'n eu hebrwng ar hyd y llwybr rhwng y cartref a'r ysgol angen yn cael ei gynnal.
- 1.3 Bydd asesiadau o'r fath yn dilyn Darpariaethau Statudol Llywodraeth Cymru ar yr Asesiad Risg o Lwybrau Cerdded i'r Ysgol, fel y nodir yn Narpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr 2014.

2. Aliniad Polisi

- 2.1 Mae Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 yn nodi'r fframwaith cyfreithiol y gwneir darpariaethau teithio oddi mewn iddo ar gyfer dysgwyr sy'n teithio o'r cartref i'r ysgol. Ym mis Mehefin 2014, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Ddarpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr i gynorthwyo awdurdodau lleol i roi'r Mesur ar waith.
- 2.2 Mae gan awdurdodau lleol ddyletswydd gyfreithiol i asesu anghenion teithio dysgwyr sy'n cerdded i'r ysgol. Mae'r Ddarpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr yn galluogi awdurdodau lleol i benderfynu a yw llwybr i'r ysgol 'ar gael' (diogel) i'w gerdded neu'n cael ei ystyried 'ddim ar gael' (annïogel) a'r mesurau diogelu y gellid eu rhoi ar waith i sicrhau bod y llwybr 'ar gael' (yn ddiogel) i'w gerdded neu y gall ddod yn 'ddiogel'.
- 2.3 Mae dogfen Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i'r materion a ganlyn gael eu hystyried wrth asesu llwybr;

Er mwyn i lwybr gael ei ddosbarthu'n un sydd ar gael (diogel) mae angen i'r llwybr fod;

- Yn droedffordd ddigonol barhaus ar ffyrdd sy'n cludo traffig canolog i drwm; **neu**
- "Camau i lawr" ar ffyrdd sydd â llif traffig isel ond llinellau gweld digonol i roi digon o rybudd ymlaen llaw i yrwyr a cherddwyr; **neu**
- Ar ffyrdd gyda llif traffig isel iawn, dim "camau i lawr", ond digon o linellau gweld da i roi digon o rybudd ymlaen llaw.

Os oes angen croesi ffyrdd, argymhellir bod un o'r mesurau diogelwch canlynol:

- Lloches i gerddwyr; **neu**
- Gwelededd – dylai fod yn ddigon da i ganiatáu i gerbydau stopio'n ddiogel (o ystyried y rheol cyflymder yr 85fed canradd, mae pellteroedd stopio cerbydau fel y rhai a nodir yn Rheolau'r Ffordd Fawr); **neu**
- Digon o fylchau yn llif y traffig a'r llinell weld i ganiatáu digon o gyfleoedd i groesi'n ddiogel; **neu**
- Digon o gyfleusterau croesi (er enghraifft, croesfannau sebra, pelican); **neu**
- Digon o gamau i gerddwyr wrth y goleuadau traffig (gan gynnwys llochesi angenrheidiol); **neu**
- Digon o Hebryngwyr Croesfan Ysgol (pobl lolipop).

- 2.4 Dylid ystyried y wybodaeth ganlynol fel y manylir yn y ddogfen Teithio gan Ddysgwyr a'i chrynhai isod;
- a) Cyfyngiadau cyflymder o gwmpas neu gerllaw ysgolion;
 - b) Llif traffig dwy ffordd a gofnodir mewn Unedau Ceir Teithwyr (PCUs) - mae llif traffig isel yn cael ei bennu o dan 400 o gerbydau mewn cyfnod o awr, llif traffig canolog rhwng 400 ac 840 a llif traffig trwm dros 840 o gerbydau yr awr. Asesir bod ffordd â llai na 240 o gerbydau yr awr yn ddiogel i'w chroesi, sy'n cyfateb i 1 cerbyd bob 15 eiliad;
 - c) Mae angen dadansoddiad o fylchau mewn traffig am 5 munud yn olynol. Ystyrir bod 4 bwlch o fewn cyfnod o 5 munud o'r fath yn dderbyniol. Ar gyflymder cerdded o 1 metr yr eiliad bydd y rhan fwyaf o bobl yn gallu croesi dwy lôn o draffig trefol arferol mewn 4 i 6 eiliad tra bydd angen bwlch mwy o tua 10 i 12 eiliad ar eraill;
 - d) Hanes gwrthdrawiadau blaenorol am 3 blynedd o leiaf;
 - e) Lled, cyflwr, a gweledd llwybr troed. Ar ffyrdd â llif traffig isel gellir tybio fel arfer bod llain ymyl y gall plentyn a'r rhiant sy'n ei hebrwng gamu arni pan fydd traffig yn mynd heibio yn darparu llwybr sydd ar gael;
 - f) Lle mae angen croesi ffyrdd, argymhellir y dylid ystyried argaeledd cyfleusterau croesi megis llochesi canolog, croesfannau cerddwyr neu arwyddion traffig;
 - g) Dylid ystyried llifogydd posibl ac, os oes angen, nodweddion diogelwch gan gynnwys arwyddion, goleuadau, rhwystrau diogelwch;
 - h) Unrhyw newidiadau arfaethedig i'r ardal a allai gael effaith ar lwybrau cerddwyr;
 - i) Croesfannau rheilffordd;
 - j) Perygl cymdeithasol a achosir gan unrhyw ymddygiad gwrthgymdeithasol posibl;
 - k) Unrhyw newidiadau i nodweddion y bobl sy'n cerdded y llwybr.
- 2.5 Mae Perygl Cymdeithasol yn agored i ddehongliadau gwahanol ac mae'n oddrychol. O ran mesur perygl cymdeithasol, dylai tystiolaeth fod ar fael i nodi unrhyw beryglon o'r fath.
- 2.6 Wrth gynnal asesiadau risg, argymhellir bod awdurdodau lleol yn gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau/asiantaethau sydd ag arbenigedd mewn (gan gynnwys cyfrifoldeb am) fynd i'r afael â pherygl cymdeithasol a'i fesur. Mae gan yr Heddlu neu Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu gyfrifoldeb am droseddu, anhrefn ac ymddygiad gwrthgymdeithasol, tra bod y Byrddau Lleol Diogelu Plant yn gyfrifol am faterion diogelu/amddiffyn plant.
- 2.7 Mae eu cyfranogiad yn cynnwys cyfnewid gwybodaeth, asesu, a rheoli unrhyw risgiau o'r fath. Felly, nid yw Redstart wedi'i gomisiynu i nodi materion yn ymwneud â pheryglon cymdeithasol a achosir gan ymddygiad gwrthgymdeithasol.

3. Gweithdrefnau

3.1 Ymweliad Safle

3.1.1 Cynhaliwyd asesiad safle ar droed i ymchwilio i'r llwybr ac i nodi peryglon / gwaith adfer posibl sydd ei angen er mwyn darparu llwybr cerdded diogel. Cafodd y llwybr ei gerdded ar adegau i ddal amodau traffig arferol yn ystod yr amser yr oedd plant ysgol yn cerdded y llwybr.

3.1.2 Rhestrir isod enghreifftiau o beryglon safle nodweddiadol a fydd yn cael eu hystyried o ganlyniad i'r asesiad ar droed:

- Rhyng-welededd rhwng gyrwyr a cherddwyr, ar hyd y llwybr ac ar gyffyrdd bach;
- Nifer uchel o draffig wrth groesfannau a mathau o gerbydau sy'n defnyddio'r llwybr;
- Cyflwr wyneb y llwybr troed, lled defnyddiadwy, a chysylltedd rhwng llwybrau troed cyfagos;
- Unrhyw ddail sydd wedi gordyfu sy'n rhwystro symudiadau cerddwyr/sy'n culhau'r lled defnyddiadwy;
- Cerbydau'n parcio ar y droedffordd gan achosi rhwystr/gan gulhau'r lled defnyddiadwy.

3.2 Gwybodaeth i'w Darparu

3.2.1 Mae'r wybodaeth ganlynol i'w darparu yn rhan o'r asesiad:

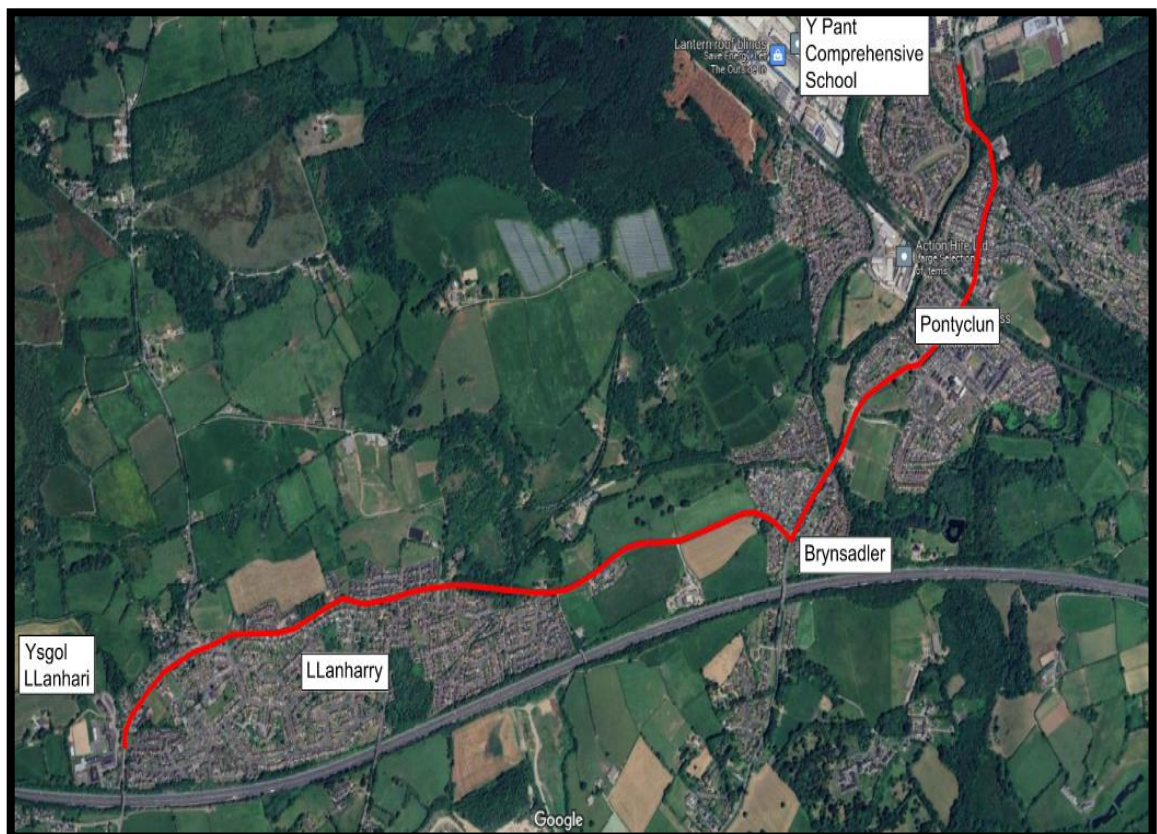
- a) Cynllun yn dangos y llwybrau a aseswyd;
- b) Adroddiad yn nodi peryglon/risgiau posibl ac adferiad posibl ar gyfer pob perygl posibl a nodwyd.

4. Lleoliad y Safle a Llwybr Cerdded

4.1 Trosolwg Llwybr

- 4.1.1 Mae'r llwybr yn cychwyn wrth gatiâu Ysgol Llanhari, CF72 9XE sydd ar Goedlan Addison, Pont-y-clun. Mae'r llwybr yn parhau tua'r dwyrain ar hyd y ffyrdd canlynol: Heol Llanhari, Heol y Bont-faen, Ffordd Llantrisant, Heol y Bont-faen at gatiâu Ysgol Gyfun Y Pant, fel y dangosir yn **Nelwedd 4.1 isod**. Mae darnau di-dor o droedffordd, gyda chyfleoedd croesi a goleuadau stryd ar hyd y llwybr.

Delwedd 4.1 – Ysgol Llanhari i Ysgol Gyfun Y Pant (Delwedd © 2024 Airbus)

- 4.1.2 Mae llwybrau troed ar hyd y llwybr yn ddigon llydan yn y rhan fwyaf o lefydd i ganiatáu i gerddwyr fynd heibio'i gilydd yn ddidrafferth. Maent yn culhau ar rai rhannau byr ac mae rhaid i gerddwyr naill ai ildio i'w gilydd neu gamu i'r ymyl i fynd heibio. Mae disgyblion eisoes yn cerdded y llwybr hwn o Stryd Silurian i Ysgol Gyfun Y Pant a Chlos Brenin i Ysgol Llanhari, lle mae'r llwybr eisoes ar gael ac yn cael ei ddefnyddio bob dydd. Mae cysylltiadau i / o ysgolion cynradd yn Llanhari a Phont-y-clun eisoes ar gael ac yn cael eu defnyddio bob dydd.
- 4.1.3 Lle'r oedd angen croesi ffyrdd ymyl, ystyriwyd bod gwrthdaro rhwng cerbydau/cerddwyr yn risg isel.
- 4.1.4 Darperir cysylltedd rhwng llwybrau troed drwy gydol y daith gan groesfannau sebra, signalau traffig, lloches ganolog a mannau croesi heb eu rheoli eraill.

- 4.1.5 Mae terfyn cyflymder o 30mya yn ei le ar hyd y rhan fwyaf o'r llwybr. Gwelwyd bod llifau cerbydau yn gymedrol.
- 4.1.6 Mewn mannau, mae angen clirio llystyfiant i wella lled y llwybr troed y gellir ei ddefnyddio a gwelededd i gerddwyr
- 4.1.7 Mae Ffotograffau 4.1 i 4.23 a dynnwyd ar hyd y llwybr cerdded i'w gweld isod.

Ffotograff 4.1 – Croesfan heb ei rheoli tu allan i Ysgol Llanhari

Ffotograff 4.2 – Parcio ar y llwybr troed wrth y groesfan ar Garreg Arwyn

Ffotograff 4.3 – Parcio ar y llwybr troed yn culhau llwybr troed gogleddol Heol Llanhari

Ffotograff 4.4 – Llwybr troed yn culhau ar ochr ddeheuol ffordd gerbydau Heol Llanhari

Ffotograff 4.5 – Llwybr troed cul ar ochr ddeheuol Heol Llanhari a bws yn parcio'n agos i'r llwybr troed

Ffotograff 4.6 – Man croesi wedi'i reoli i'r dwyrain o'r siop SPAR ar Heol Llanhari

Ffotograff 4.7 – Llwybr troed cul ar ochr ogleddol Heol Llanhari a bws yn parcio'n agos i'r llwybr troed

Ffotograff 4.8 – Llystyfiant wedi gordyfu ar ochr ogleddol Heol Llanhari

Ffotograff 4.9 – Man croesi heb ei reoli rhwng y llwybr troed gogleddol a deheuol lle mae'r llwybr troed gogleddol yn dod i ben, Heol Llanhari.

Ffotograff 4.10 – Man croesi heb ei reoli rhwng safle bws gogleddol a llwybr troed deheuol Heol Llanhari

Ffotograff 4.11 – Llwybr troed yn culhau ar ochr ddeheuol ffordd gerbydau Heol Llanhari

Ffotograff 4.12 – Llystyfiant wedi gordyfu i'r gorllewin o Strawberry Lane

Ffotograff 4.13 – Llwybr troed yn culhau gyda llain ymyl lydan i'r dwyrain o Strawberry Lane

Ffotograff 4.14 – Parcio ar lwybr troed gogleddol Heol Llanhari.

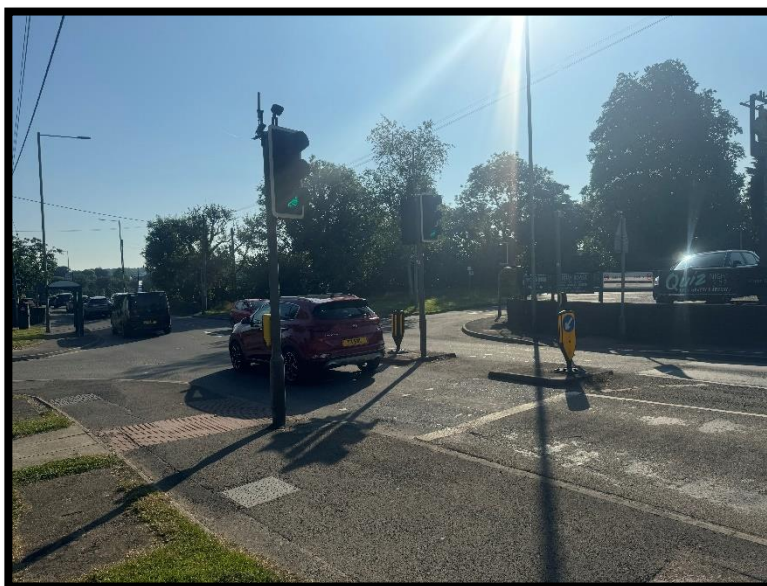
Ffotograff 4.15 – Man broblemus leol a llwybr troed yn culhau ar lwybr troed gorllewinol Heol y Bont-faen.

Ffotograff 4.16 – Parcio ar hyd llwybr troed gorllewinol Heol y Bont-faen, traffig trwm a cherbydau mawr yn symud rhwng cerbydau sydd wedi parcio.

Ffotograff 4.17 – Cyffordd â signalau i'r dwyrain o Glos Brenin

Ffotograff 4.18 – Llwybr troed gorllewinol Heol y Bont-faen wedi gordyfu

Ffotograff 4.18 – Croesfan Sebra i'r gogledd o Heol yr Orsaf

Ffotograff 4.19 – Llwybr troed ar wahân i'r gogledd o Stryd Lewis

Ffotograff 4.20 – Man croesi heb ei reoli rhwng llwybr troed dwyreiniol a gorllewinol cyn cylchfan Ffordd Llantrisant

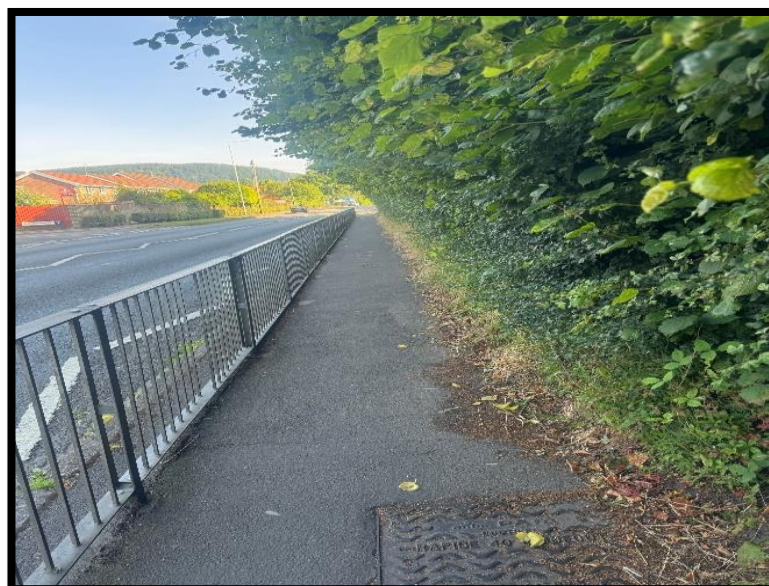
Ffotograff 4.21 - Llystyfiant wedi gordyfu ar lwybr troed dwyreiniol Ffordd Llantrisant

**Ffotograff 4.22 - Croesfan pâl â signalau yn cysylltu'r llwybr troed dwyreiniol a gorllewinol
cyn Ysgol Gyfun Y Pant**

Ffotograff 4.23 - Llystyfiant wedi gordyfu ar lwybr troed dwyreiniol Heol Llantrisant

5. Arolygon Cerddwyr / Traffig

- 5.1 Mae Canllawiau Teithio gan Ddysgwyr yn nodi: Lle mae angen croesi ffyrdd, argymhellir y dylid ystyried argaeledd cyfleusterau croesi megis llochesi canolog, croesfannau cerddwyr neu arwyddion traffig. Lle nad oes cyfleusterau croesi, dylai asesiad risg y llwybr ystyried pob croesfan ffordd ofynnol, gan gofio cyflymder a llif traffig, llinellau gweld ac ati.
- 5.2 Os oes angen croesi ffyrdd dylai fod:
- Digon o fylchau yn llif y traffig a'r llinellau gweld i ganiatáu digon o gyfleoedd i groesi'n ddiogel. Dylai'r dadansoddiad amser bwlch gael ei ddefnyddio lle bo angen **neu**
 - Llochesi i gerddwyr **neu**
 - Cyfleusterau croesi (e.e. sebra, pelican, pâl ac ati) **neu**
 - Cyfnod cerddwyr wrth y goleuadau traffig **neu**
 - Hebryngwr Croesfan Ysgol.
- 5.3 Os oes angen croesi ffordd dylai'r gweledd yn y lleoliad ganiatáu i gerbyd stopio, o ystyried cyflymder yr 85fed canradd (y cyflymder y mae 85% o'r cerbydau'n teithio islaw) o'r llif traffig. Dylid cymryd pellteroedd stopio cerbydau fel y rhai a nodir yn Rheolau'r Ffordd Fawr. Mewn llawer o ardaloedd gwledig, mae'n debygol y bydd angen arfer barn barhaus. Ni all unrhyw feini prawf ddarparu'r holl arweiniad nac atebion i bob sefyllfa bosibl.
- 5.4 Os oes rhaid croesi ffyrdd i ddefnyddio troedffordd neu i wella llinellau gweld, efallai y bydd angen rhoi cyngor ar fannau croesi diogel. Ar rai ffyrdd gwledig efallai na fydd y droedffordd yn barhaus.
- 5.5 Bydd yn rhaid gwneud dyfarniad gwybodus ynghylch argaeledd mannau "cam i lawr".
- 5.6 Gellir asesu pa mor anodd yw croesi safle drwy ystyried nifer y bylchau yn llif y traffig sy'n dderbyniol i gerddwyr. Gall traffig sy'n llifo'n rhydd greu bylchau ar hap ac yn weddol aml, ond mae cyflymderau'n tueddu i fod yn uwch, a byddai angen i fylchau fod yn hirach er mwyn croesi'r ffordd yn ddiogel.
- 5.7 Mae bwlch derbyniol o ran croesi o un ochr y ffordd i'r llall yn amrywio rhwng pob person. Bydd y rhan fwyaf o bobl yn gallu croesi dwy lôn o draffig trefol arferol mewn 4 i 6 eiliad. Efallai y bydd angen bylchau mwy o tua 10 i 12 eiliad ar rai eraill.
- 5.8 Argymhellir bod yr arolwg yn cofnodi nifer y bylchau ym mhob cyfnod o 5 munud sy'n hwy nag amser croesi'r ffordd, gan ddefnyddio un metr yr eiliad fel y cyflymder cerdded. Mae pedwar bwlch ym mhob cyfnod o 5 munud yn dynodi ffordd y gellir ei chroesi heb ormod o oedi. Gallai bylchau hirach fod wedi'u dosbarthu'n fylchau lluosog yn hytrach nag 1 bwlch yn unig.
- 5.9 Gyda'r meini prawf uchod mewn golwg, cynhaliwyd arolygon traffig i sefydlu llifoedd, cyflymder yr 85fed canradd a bylchau croesi yn y lleoliadau canlynol:

- 5.9.1 Ar Heol y Bont-faen ger y rhan o lwybr troed sydd 0.7m o led ar hyd ochr ogledd-ddwyreiniol yr A4222 Heol y Bont-faen ym Mrynsadler, heb unrhyw lwybr troed cyfagos. Ar hyn o bryd, mae cerddwyr yn camu i'r ffordd gerbydau i fynd heibio'i gilydd.

- 5.10 Cynhaliodd Swyddogion Trafnidiaeth RhCT gyfrifiadau traffig mewn lleoliadau amrywiol ar hyd y llwybr.
- 5.11 Mae'r Ddarpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr – Mehefin 2014 yn amlinellu'r hyn sydd ei angen wrth asesu Llif Traffig ar Ffyrdd.
- 5.11.1 Ystyr Llif traffig isel yw ffyrdd sydd â llif traffig o dan 400 o gerbydau mewn cyfnod o awr; llif traffig canolig yw ffyrdd sydd â llif traffig rhwng 400 ac 840 cerbyd yr awr; a llif traffig trwm yw ffyrdd sydd â llif traffig o dros 840 o gerbydau yr awr.
- 5.11.2 Bydd y rhan fwyaf o bobl yn gallu croesi dwy lôn o draffig trefol arferol mewn 4 i 6 eiliad. Ystyrir bod pedwar bwlch o'r fath o fewn cyfnod o 5 munud yn dderbyniol. Ar gyfer yr adroddiad hwn, rydym wedi defnyddio 5 eiliad a lle mae'r bwlch yn fwy na neu'n hafal i 12 eiliad mae hyn wedi'i gyfrif fel 2 neu fwy o fylchau.
- 5.11.3 Cynhaliwyd cyfrifiadau traffig yn y lleoliad hwn ar 2 ddiwrnod gwahanol, gyda chyfrifiadau rhwng 07:30 a 08:30 a 15:00 a 16:00. Yn unol â Chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr, cafodd cyfrifiad ei gynnal eto yn ystod y cyfnod y cofnodwyd traffig ar ei drymaf i gadarnhau dibynadwyedd y data.
- 5.11.4 **Lleoliad 1 - Cyffordd Heol Llanhari / Heol y Bont-faen i All Step Off (cyfrifiad un ffordd) 10/12/2024**
- ❖ **Yn y bore:** 608 cerbyd yr awr, llif traffig canolig. Roedd bylchau o 5 eiliad yn ystod pob cyfnod o 5 munud yn amrywio o 14 i 23, gyda chyfanswm o 223 o fylchau dros y cyfnod awr.
 - ❖ **Yn y prynhawn:** 520 cerbyd yr awr, llif traffig canolig. Roedd bylchau o 5 eiliad yn ystod pob cyfnod o 5 munud yn amrywio o 16 i 32, gyda chyfanswm o 276 o fylchau dros y cyfnod awr.
- 5.11.5 **Ailymweld â Lleoliad 1 – Cyffordd Heol Llanhari / Heol y Bont-faen i All Step Off (cyfrifiad un ffordd) 11/12/2024**

- ❖ **Yn y bore:** 614 cerbyd yr awr, llif traffig canolog. Roedd bylchau o 5 eiliad yn ystod pob cyfnod o 5 munud yn amrywio o 8 i 27, gyda chyfanswm o 187 o fylchau dros y cyfnod awr.

Mae'r llif traffig a'r bylchau yn y lleoliad hwn ar gyfer y bore a'r prynhawn yn bodloni'r meini prawf yn y Canllawiau Teithio gan Ddysgwyr.

6. Materion Cymdeithasol

- 6.1 Ychydig iawn o adeiladau neu wylidwriaeth naturiol sydd ar y rhan o'r llwybr troed ar hyd Heol Llanhari rhwng Teras yr Orsaf a Danybryn am tua 1200m, ac eithrio traffig sy'n mynd heibio neu gerddwyr eraill, gweler **ffotograff 6.1** isod.

Ffotograff 6.1 – Yr A4093 rhwng Teras yr Orsaf a Danybryn

- 6.2 Efallai y bydd materion eraill nad ydynt yn amlwg o asesiad ar droed, y byddai grwpiau defnyddwyr eraill yn eu nodi. Byddai angen i'r awdurdod lleol ystyried yr agweddau hyn gyda'r Heddlu ac asiantaethau diogelu eraill.

7. Data Gwrthdrawiadau

- 7.1 Ymchwiliwyd i ddata gwrthdrawiadau cerddwyr ar gyfer y 5 mlynedd rhwng 2020 a 2024 (wedi'u dilysu) trwy Crashmap.co.uk a data Gwrthdrawiadau Ffyrdd a Gofnodwyd gan yr Heddlu. Sylwch fod y Ddarpariaeth Statudol a Chanllawiau Gweithredol Teithio gan Ddysgwyr yn ei gwneud yn ofynnol i aseswyr ymgorffori 3 blynedd o hanes gwrthdrawiadau wrth asesu llwybr.
- 7.2 Mae'r data gwrthdrawiadau wedi cael ei ymchwilio yn ystod yr amseroedd y byddai plant ysgol yn cerdded y llwybr i nodi amodau traffig arferol yn ystod yr amser. Mae'r amseroedd hyn wedi'u nodi'n 07:00 – 09:30 ar gyfer taith yn y bore, a 14:30 – 17:00 ar gyfer taith yn y prynhawn..
- 7.3 Nid oedd unrhyw wrthdrawiadau a oedd yn ymwneud â cherddwyr ar hyd y llwybr yn ystod y cyfnod a aseswyd.

8. Trosolwg Llwybr

8.1 Prif Llwybr - Ysgol Llanhari i Ysgol Gyfun Y Pant

8.1.1 Mae'r llwybr o fewn terfynau cyflymder 20/30mya.

8.1.2 Mae troedffyrdd di-dor mewn cyflwr rhesymol ar hyd y llwybr.

8.1.3 Mae yma rannau ar wahân o lwybr troed sy'n fetr o led neu'n llai ar hyd Heol Llanhari. Mae angen i gerddwyr ar y llwybr troed y tu allan i'r Corner House (i'r de o Eglwys Sant Illtyd) ar ochr ogleddol y ffordd gerbydau groesi'r ffordd a defnyddio'r llwybr troed deheuol gan fod cerbydau wedi'u parcio ar y llwybr troed cul. Ymddengys fod gwelededd yma wedi ei gyfyngu gan gerbydau sydd wedi parcio a geometreg y ffordd. Gellir croesi'n ddiogel ar ôl y gyffordd ag Aelfryn (wrth gerdded tuag at Ysgol Gyfun Y Pant) neu wrth y groesfan wedi'i rheoli â signalau cyn y Swyddfa Bost (wrth gerdded tuag at Ysgol Llanhari), lle mae'r gwelededd i'r ddau gyfeiriad yn bodloni gofynion Teithio gan Ddysgwyr. Mae carfanau plismona cymdogaeth leol hefyd yn gweithio gyda thrigolion i helpu i leihau'r risgiau i gerddwyr gan gerbydau sydd wedi'u parcio fan hyn a fan draw.

8.1.4 Mae rhan leol o lwybr troed ar Heol Llanhari (rhan 40mya) lle mae lled y llwybr troed tua 0.7mm am tua 1.2km, ac mae angen i gerddwyr gamu i'r llain ymyl i fynd heibio'i gilydd yn y lleoliad hwn.

8.1.5 Mae'r llwybr troed ar Heol y Bont-faen i'r gorllewin o'r Stryd Fawr yn gul gyda rhai rhannau ar wahân tua 0.7m o led. Nodwyd hefyd bod cerbydau yn yr ardal yma'n parcio ar y llwybr troed. Er y gall fod angen i gerddwyr gamu i'r ffordd gerbydau i fynd heibio ei gilydd yn y lleoliad hwn, mae llifau cerbydau'n gymedrol (608 cerbyd yr awr yn y bore a 520 yn y prynhawn) gyda chyfanswm o 223 o fylchau o 5 eiliad yr awr yn y bore a 276 yn y prynhawn. Nodir hefyd bod y llwybr troed yn culhau am tua 14m, a bod mannau camu i lawr ar ffurf giatiau mynediad i eiddo.

8.1.6 Gwelwyd bod coed a llystyfiant yn hongian dros rannau o'r llwybr troed ar hyd y llwybr fel y nodir yn Adran 4.

8.1.7 Mae goleuadau stryd ar hyd y llwybr, er bod angen gwaith cynnal a chadw parhaus ar goed mewn rhai ardaloedd i sicrhau nad yw lefelau golau yn cael eu peryglu.

8.1.8 Ymchwiliad i wrthdrawiadau cerddwyr wedi'i gynnal rhwng 2020 a 2024. Nid oedd unrhyw wrthdrawiadau a oedd yn ymwneud â cherddwyr yn ystod yr amseroedd a aseswyd.

8.1.9 Ar ffyrdd ymyl, ystyriwyd bod yr amodau a arsylwyd yn darparu amgylchedd diogel i gerddwyr groesi. Aseswyd bod risg isel o wrthdaro rhwng cerbydau / cerddwyr, a nodwyd bod digon o fylchau croesi i gydymffurfio â Chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr. Ar adeg yr ymweliad safle, pan welwyd cerddwyr yn croesi, roeddent yn gallu gwneud hynny heb unrhyw drafferthion.

8.1.10 Mae cyfleusterau croesi wedi'u rheoli yn y lleoliadau canlynol:

- Croesfan â Signalau – Heol Llanhari i'r gorllewin o Heol y Sycamorwydd.
- Croesfan â Signalau - Heol y Bont-faen i'r gorllewin o'r Celyn
- Croesfan Sebra – Heol y Bont-faen i'r Dwyrain o Heol yr Orsaf.
- Croesfan â Signalau – Heol y Bont-faen i'r de o Bant y Dderwen.

8.1.11 Nid yw eiddo preswyl neu fasnachol yn edrych dros ran ar hyd y llwybr ond caiff ei defnyddio'n helaeth naill ai gan draffig sy'n mynd heibio neu gerddwyr:

- Y droedffordd ar hyd Ffordd Llantrisant, Teras yr Orsaf a Danybryn am tua 1200m.

8.1.12 Cynhaliwyd cyfrifiadau traffig mewn 4 lleoliad gwahanol ar 2 ddiwrnod gwahanol, gyda chyfrifiadau rhwng 07:30 a 08:30 a 15:00 a 16:00. Manylir ar leoliadau'r safleoedd a'r cyfrifiadau traffig isod:

- Lleoliad 1 – Cyffordd Heol Llanhari / Heol y Bont-faen i All Step Off (cyfrifiad un ffordd)

Mae'r llif traffig a'r bylchau yn y lleoliad hwn ar gyfer y bore a'r prynhawn yn bodloni'r meini prawf yn y Canllawiau Teithio gan Ddysgwyr.

9. Casgliad ac Argymhellion

9.1 Mae'r llwybr yn bodloni'r meini prawf ac ystyrir ei fod ar gael i'w gerdded yn unol â chanllawiau Teithio gan Ddysgwyr. **Serch hynny, gellid ystyried gwelliannau pellach i'r llwybr cerdded** i wella amodau ar gyfer defnyddwyr y llwybr. Mae'r rhain yn cynnwys y canlynol:

- Monitro cyflwr coed a dail sy'n hongian. Lle mae coed a/neu ddail yn hongian neu'n ymledu i lwybrau troed, dylid torri'r ardaloedd hyn yn ôl i wella'r lled defnyddiadwy, llinellau gweld a gwyliadwriaeth naturiol. Yn ogystal â hyn, dylid symud malurion dail oddi ar lwybrau troed pan fo angen.
- Monitro rhwystrau troedffyrdd. Lle mae lled llwybrau troed yn parhau i gael ei gyfyngu gan geir wedi'u parcio, dylid gweithredu ar y cyd â charfanau plismona cymdogaeth leol.
- Ystyried mân welliant i'r gyffordd wrth y llwybr troed sy'n culhau ar Heol y Bont-faen ar hyd ochr ogledd-ddwyreiniol yr A4222 Heol y Bont-faen ym Mrynsadler. Ar hyn o bryd mae tua 0.7m o led ac mae cerddwyr yn camu i'r ffordd gerbydau i fynd heibio'i gilydd. Gellid ei ehangu i 1.2m (o leiaf) ar hyd y rhan gul i ganiatáu i gerddwyr fynd heibio'i gilydd heb gamu i'r ffordd gerbydau.

REDSTART

St David's House
Pascal Close
St Mellons
Cardiff
CF3 0LW

www.redstartwales.com

